

TEMA 5: AS REPERCUSIÓNS AMBIENTAIS DA ACCIÓN HUMANA:

- Contaminación
- Quentamento global
- Pegada ecolóxica

Na actualidade, moitas actividades humanas levan consigo grandes e graves consecuencias non desexadas, especialmente sobre o medio: a contaminación e o quecemento global quizais sexan dúas das máis preocupantes, por esta razón, ás veces é necesario realizar avaliacións do impacto ambiental.

A contaminación é unha das maiores e máis negativas consecuencias ambientais e sociais que teñen as actividades humanas. Supón a introdución nun medio calquera, dunha substancia en cantidade abonda como para xerar algún dano ou desequilibrio, irreversible ou non, e que pode ser prexudicial para a saúde, para a seguridade ou o benestar da poboación ou para a vida vexetal ou animal.

A contaminación clasifícase segundo os **medios** aos que afecta:

- **Contaminación atmosférica:** os principais contaminantes, en especial o dióxido de carbono, proceden de procesos de combustión en actividades de transporte, industrias, xeración de enerxía eléctrica e calefacción doméstica, así como da evaporación de disolventes orgánicos e das emisións de gases, que orixinaron un buraco na capa de ozono.
- **Contaminación da auga:** xeralmente a contaminación de ríos, mares e augas subterráneas provén de verteduras e refugалlos industriais, con presenza de metais e de augas con elevada temperatura, así como de augas residuais non tratadas procedentes do saneamento de vilas e cidades.
- **Contaminación do solo:** aparece logo da aplicación de insecticidas, por filtracións ou roturas de canalizacións de augas residuais e produtos industriais.

A contaminación tamén se pode clasificar **en función do método contaminante** ambiental. Así podemos distinguir entre:

- **Contaminación química:** significa a introdución de substancias potencialmente perigosas para a saúde e para o ámbito da terra, nos alimentos, no aire ou na auga.
- **Contaminación radioactiva:** derivada da dispersión de materiais radioactivos, como o uranio enriquecido, usados en instalacións médicas ou de investigación, en reactores nucleares de centrais enerxéticas, en probas atómicas.
- **Contaminación acústica:** é a contaminación debida ao ruído, ao son excesivo ou molesto causado polas fábricas, os medios de transporte ou certas actividades de lecer.
- **Contaminación térmica:** ten lugar no momento en que un proceso vén a modificar a temperatura do medio de forma prexudicial, por exemplo debido á vertedura de auga quente nun río: o incremento da temperatura diminúe a solubilidade do osíxeno na auga, polo que pode xerar unha gran mortalidade de peixes.
- **Contaminación electromagnética:** é a producida a partir das radiacións xeradas por equipos electrónicos e por instalacións eléctricas.

- **Contaminación luminosa:** refírese ao resplandor de luz difundido no ceo nocturno e producido pola luz artificial procedente das cidades, dos vehículos e doutras infraestruturas.
- **Contaminación visual:** prodúcese cando a abundancia, a desorde ou o tipo de elementos que se achan na paisaxe deterioran a súa estética.

O quentamento global é o aumento da temperatura media da Terra desde que temos rexistros de temperaturas (metade do século XIX) e está directamente relacionado coas accións humanas sobre o planeta, que nos últimos anos, son tantas e estanse a producir a gran velocidade, o que impide a adaptación da natureza ás novas circunstancias. Este aumento sitúase para este século entre os 0,3° a 1,7°C ata os 2,6° a 4,8°C, dependendo dos escenarios previstos, polo que existe unha grande preocupación de que aumente a temperatura en 3°C, de xeito que se busca que entre todos intentemos que só aumente entre 1° e 1,5°C. Estas previsións baséanse no aumento das emisións de CO₂ en torno ao 2,7% ,que supón un récord nunca visto na historia. Destas emisións case o 30% proceden do transporte e da industria, sendo os principais países emisores China(28%), EEUU, UE e India.

O preocupante é que ultimamente a proporción dos gases efecto invernadoiro (CO₂, metano e clorofluorcarbonatos ou CFC, entre outros) elevouse enormemente, de xeito que impide que saia ao espazo exterior parte da enerxía que emite a superficie terrestre.

Como consecuencia, elévase a temperatura da atmosfera, empezando así un proceso de quentamento global e de cambio climático antropoxénico, xa que para os científicos é “extremadamente probable que a influencia humana teña sido a causa dominante no quentamento observado desde a metade do século XX”. Os efectos deste quentamento poden provocar a subida do nivel do mar, que se calcula nun 8cms, así como cambios nas precipitacións e expansión dos desertos. Outros efectos probables inclúen fenómenos meteorolóxicos extremos máis frecuentes coma vagas de calor, secas e chuvias torrenciais, de xeito que antes sucedían cada século, e agora fálase de que acontecen cada 16 anos.

O aumento global da temperatura ten un efecto directo nos océanos. Desde 1960 a temperatura media dos océanos aumentou un 0,1°C, pero as augas do océano Antártico fixérono en 0,2°C. Iso, unido ao aumento da temperatura do aire, fai que se orixine o desxeo de grandes placas xeadas nas zonas ártica e antártica, así como tamén o dos glaciares terrestres. Como dato a ter en conta, en España dos 39 glaciares que había na década de 1980, só quedan 19 , e ademais están sufrindo un retroceso nos últimos anos. Así o glaciar Monte Perdido, que é o máis grande dos Pireneos, xunto co de Maladeta –Aneto, está perdendo de media 1 metro por ano. Ningunha outra cordilleira alberga actualmente glaciares, sendo estes dous citados os máis meridionais do continente europeo.

A pegada ecolóxica é un indicador de sustentabilidade que resume, para cada individuo, cal é a área necesaria para producir os recursos que utiliza e para asimilar os refugallo que xera. O seu obxectivo consiste en avaliar o impacto sobre o planeta nun determinado modo de vida.

A biocapacidade do planeta por cada habitante estimouse en 1,8 ha, ou o que é o mesmo, se tivéssemos que repartir o terreo produtivo da Terra en partes iguais, a cada un dos 8.000 millóns de habitantes, corresponderíanlles 1,8 ha

para satisfacer todas as súas necesidades, durante un ano. Malia o anterior, cada ser humano está gastando a cantidade de 2,23 ha, polo que, globalmente, se consumen máis recursos e se xeran máis refugallo dos que o planeta pode xerar e admitir.

VOCABULARIO:

Efecto invernadoiro: Aumento da temperatura global producida pola acumulación de gases derivados da combustión de enerxías fósiles e da actividade agrogandeira que crean unha campá que impide a irradiación das emisións infravermellas quedando atrapado a calor do sol. Consecuencia do efecto invernadoiro é o cambio climático.

Paisaxe: Calquera parte do territorio, tal como a percibe a poboación, resultante da interacción de elementos bióticos, abióticos e antrópicos. A paisaxe constitúe o obxecto de estudo da xeografía por ser o escenario da interrelación dos elementos naturais e a acción humana. Podemos distinguir paisaxes naturais e paisaxes humanizados.